

Den norske Forfatterforening

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep 0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Deres ref: 17/5047-6

Oslo, 9.mai 2018

REGIONREFORMEN – DESENTRALISERING AV OPPGAVER FRA STATEN TIL FYLKESKOMMUNENE

Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

Den norske Forfatterforening (DnF) organiserer forfattere av skjønnlitterære bøker. Foreningen ble grunnlagt i 1893 og har pr. i dag ca. 650 medlemmer. Formålet er å verne og fremme norsk litteratur og ivareta norske forfatters interesser. Forfatterforeningen viser til rapporten «Regionreformen – desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene», publisert 1.2.2018

Del V Kultur og Kulturminnevern

Forfatterforeningen støtter at fylkeskommunen er en viktig samarbeidspart for staten i gjennomføringen av den nasjonale kulturpolitikken, blant annet gjennom en rekke etablerte kunst- og kulturinstitusjoner. Vi ser også fylkeskommunens bidrag som avgjørende for kunst- og kulturlivet i Norge, men vi vil understreke at en eventuell og ytterligere overføring av ansvar og/eller finansiering fra statlig til regionalt og/eller kommunalt nivå først og fremst må tilstrebe og gi alle, uavhengig av bosted, tilgang til kunstopplevelser og kulturaktiviteter av høy kvalitet.

I *Del V Kultur og Kulturminnevern* vises det til kulturloven, i lovens § 5 heter det at staten, fylkeskommunen og kommunen skal sørge for:

- «at kulturlivet har føreseielege utviklingskår,
- å fremja profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbodet og leggja til rette for deltaking i kulturaktivitetar,
- at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak.»

Loven gir ikke konkrete føringer for prioriteringer, og det er i dag store variasjoner mellom fylkene hva gjelder tilbud, organisering og eierskap til kulturinstitusjoner og museer.

Rapporten refererer til denne store variasjonen, men viser i liten grad hvordan disse forskjellene kan utjevnes ved endret oppgavefordeling.

En forutsetning for endret oppgavefordeling må være at de nye fylkeskommunene blir større og mer robuste enheter med større kompetanse enn de nåværende fylkeskommunene, men det må grundig analyseres hvilke institusjoner og tiltak som hører hjemme på hvilket forvaltningsnivå. Vi opplever at Utvalgets rapport kun overfladisk berører dette.

Norsk kulturfond – prosjekt og driftstilskudd

Kulturfondet forvalter frie, søkbare midler. Prioritering av tiltakene skjer ut fra kunst- og kulturfaglig skjønn, og tildelingene gjøres på grunnlag av kunst- og kulturfaglig kvalitet. Rådet som forvalter Norsk kulturfond er satt sammen av medlemmer fra hele landet med bred kunstfaglig kompetanse.

Forfatterforeningen er kritisk til rapportens forslag om å flytte ansvar for prosjektmidler og driftstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal og regional karakter som i dag ligger under Norsk kulturfond. Det vil dessuten være svært vanskelig å avgjøre hva som er institusjoner, arrangementer og prosjekter som har karakter av å være «lokale eller regionale». I dag blir dessuten søknader vurdert utelukkende på kunst- og kulturfaglige premisser, ikke ut fra hvor publikum kommer fra eller hvor «lokale» de er.

Kulturrådet er i dag et sterkt kompetanseorgan som gjør kunstfaglige vurderinger ut fra prinsipp om armlengdes avstand. Alle søknader vurderes ut fra de samme kriterier. En slik profesjonell forvaltning kan vanskelig fragmenteres til 11 nye administrative enheter uten at kompetanse, armlengdes avstand, kunstfaglig kvalitet og kostnadseffektivitet svekkes. Tilskudd til prosjekter, arrangementer og virksomheter i det frie feltet bør ses i nasjonal sammenheng for å sikre mangfold av uttrykksformer, samt utvikling og ivaretagelse av såkalt smale uttrykk. Tilskudd til prosjekter, arrangementer og virksomheter bør også fortsatt forvaltes på kunst- og kulturfaglig grunnlag. Det tidligere nevnte Rådets forvaltningsmodell, der meningsutveksling gjøres mellom fagpersoner fra hele landet, er et avgjørende verktøy for å sikre kunst og kulturfaglig skjønn og kvalitet.

Behovet for en nasjonal kunst- og kulturpolitikk

En stor andel av de kulturinstitusjonene som forvaltes av Kulturdepartementet foreslås overflyttet til regional forvaltning, med unntak av de med «et klart definert nasjonalt oppdrag». Vi er usikre på hvilket grunnlag dette skal defineres.

Ekspertutvalget foreslår blant annet at følgende oppgaver og institusjoner innenfor kulturfeltet overføres til fylkeskommunene:

- Ansvar for samtlige institusjoner innenfor kap. 323 Musikk og scenekunst, post 60 Landsdelsmusikerne i Nord-Norge, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og post 73 Region- og distriktsopera som i dag ligger til Kulturdepartementet. Fra post 70 under samme kapittel overføres Den Nationale Scene og Bergen Filharmoniske Orkester. Flertallet av tilskuddene som finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslår også overført.
- Ansvar for flertallet av museer som finansieres over kap. 328 Museum og visuell kunst, post 70 Det nasjonale museumsnettverket. Flertallet av tilskudd som i dag finansieres over post 78 under samme kapittel, foreslås også overført. – Ansvar for investeringsmidler tilhørende ovennevnte institusjoner innen musikk, scenekunst og museum som i dag ligger til Kulturdepartementet (kap.322 Bygg og offentlige rom, post 70 Nasjonale kulturbygg).

- Ansvar for forvaltning av spillemidler til kulturbygg, Den kulturelle skolesekken, Musikkutstysrordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafftak for sang og Ordningen for historiske spill som i dag ligger til Kulturdepartementet.

Flere av de nevnte virksomheter har i dag ansvaret for aktivitet over hele landet, men foreslås likevel desentralisert.

Utvalget skriver at staten bør ha ansvar for oppgaver som «forutsetter et nasjonalt helhetsbegrep», samtidig foreslås kulturinstitusjoner som Den Nationale Scene, Bergen Filharmoniske Orkester, Trondheim Symfoniorkester, Hålogaland Teater, Trøndelag Teater, for å nevne noen, overført til fylkeskommunalt nivå.

Forfatterforeningen er uenig i at disse kulturinstitusjonene ikke krever et landsdekkende perspektiv eller nasjonalt forankrede prioriteringer.

I rapporten heter det at fylkeskommunene, i dialog med kommunene, kan utvikle innholdet i Den kulturelle skolesekken (DKS) og tilpasse det etter lokale behov og forutsetninger. Men Forfatterforeningen er opptatt av at det ikke skal være det lokale behovet som styrer innholdet i DKS, men at barn og unge i skolen blir presentert for et mangfoldig kulturtilbud. Den kulturelle skolesekken skal nettopp kunne gi elevene noe de ikke visste at de ville ha!

Forfatterforeningen ser betydningen og nødvendigheten av lokale ordninger og lokale aktører, men vi er svært bekymret for at overføring av ansvar til fylkeskommunene vil kunne svekke fagmiljø og opparbeidet kompetanse. Kunsten og kulturlivets framtid må utredes på eget grunnlag, og ikke bli brukt som et instrumentelt virkemiddel i utviklingen av regionene. Kulturen er en vesentlig del av det offentlige ordskiftet, og både enkeltkunstnere, frie kunstnergrupper og kulturinstitusjonene spiller en sentral rolle for debatt, demokrati, ytringsfrihet og meningsdannelse. For å legge til rette for gode kulturtilbud i hele landet, må kulturpolitikken utformes med forankring i feltets virke og behov, og sikres i samspill mellom politiske beslutninger, faglig kompetanse, prinsipp om armlengdes avstand, regionale bidrag og et nasjonalt overblikk og ansvar.

Forfatterforeningen mener at det også i fremtiden skal være et nasjonalt ansvar – både økonomisk og administrativt å sikre profesjonelt kunst og kulturliv i alle deler av landet.

Forfatterforeningen støtter høringsvar fra hhv Kunstnernetverket samt Kulturrådet.

Med hilsen

Heidi Marie Kriznik
Leder, Den norske Forfatterforening